

refire

Reportatge: La importància de la formació permanent del professorat • Educació Infantil: Un somni, un repte, una realitat • Educació Primària: Transformant l'espai escolar • Formació de Persones Adultes: Activades i enxarxades per una FPA inclusiva • Centre Rural Agrupat: Projecte Conviu. Pràctiques d'educació emocional i inclusiva • Internivells: Podcast. De l'escola al museu • Educació Secundària Obligatoria: Biodiversari. Una reinvençió de l'experiència docent.

Continguts

EDITA

Generalitat Valenciana
Conselleria d'Educació, Cultura i Esport
Secretaria Autonòmica
d'Educació i Formació Professional

CONSELL EDITORIAL

Rafel Arnal Rodrigo, Oreto Doménech Masià, Vicenta Doménech Pons, Ricardo Domínguez Ruiz, Mar Estrela i Cerveró, Pablo Franco Alberó, Roberto García Gontan, Paül Limorti Payà Ximo Montañés Blanch, Bernadette Ortola Pons, Lledó Queral Gomis, Carlos Sánchez Heras, Elisa Tormo Guevara i Vicent Valls Rodríguez

HAN COL·LABORAT EN AQUEST NÚMERO

● **Educació Infantil** — María Remedios Poveda Planelles, Tamara Laguna Gimeno i M. Carmen Monteagudo Chorro del CEIP La Foia, Petrer (Alacant) ● **Educació Primària** — Adriana Aparici Magraner, Vanesa Canós Puerto i Wilfrid Pelló Pérez del CEIP Santa Bàrbara, Benifaió (València) ● **Formació de Persones Adultes** — Coloma Mestre Vila del CFPA Vicent Ventura, València (València) ● **Centre Rural Agrupat** — Celia Alcón Ayora i Diana Montserrat Ferrer del CEIP L'Albea, Vall d'Alba (Castelló). ● **Internivells** — M. Carmen Aracil Vicedo, Paloma Martínez Ferre i M. Teresa Pont Candela del CEIP Alfonso Iniesta, Banyeres de Mariola (Alacant), l'IES Professor Manuel Broseta i Col·legi Fundació Ribera ● **Educació Secundària Obligatoria** — Emili Gascón Ortega i César López Ferrer de l'IES Ausiàs March, Manises (València)

03

Editorial

04

REPORTATGE

La importància de la formació permanent del professorat

11

EDUCACIÓ INFANTIL

Un somni, un repte,
una realitat

14

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Transformant l'espai escolar

17

FORMACIÓ DE PERSONES ADULTES

Activades i enxarxades
per una FPA inclusiva

20

CENTRE RURAL AGRUPAT

Projecte Conviu. Pràctiques
d'educació emocional i inclusiva

23

INTERNIVELLS

Podcast. De l'escola al museu

26

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Biodiversari. Una reinvençió
de l'experiència docent

29

Més

Editorial

L'organització i desenvolupament dels últims cursos ha suposat un gran repte per al conjunt de la comunitat educativa. Gràcies al treball excel·lent desenvolupat, s'ha pogut atendre l'alumnat en les millors condicions possibles en un context tan complex com l'actual.

En el marc del conjunt d'actuacions desplegades, s'ha intentat dissenyar i aplicar una oferta de formació del professorat que dona resposta a les necessitats d'aquest moment. Ha sigut un curs de complexitat extrema en què, gràcies al vostre compromís i dedicació, s'ha aconseguit que la majoria de les accions formatives planificades haja respost a les necessitats que ens heu fet arribar.

Son molts els centres, de diferents nivells i etapes educatives, que esteu duent a terme processos molt importants de transformació i que esteu recollint-los anualment en el Pla d'actuació per a la millora. Un PAM que, a poc a poc, es va consolidant com l'instrument que us ha de facilitar la reflexió sobre la situació actual del vostre alumnat i sobre quines són les diferents mesures que cal anar implementant per a atendre la diversitat.

A fi de difondre les experiències, innovacions i projectes que esteu desenvolupant hem decidit crear una revista digital. En cadascun dels números, hi haurà una secció que recollirà un reportatge monogràfic i una segona secció en la qual, al voltant d'una sèrie d'eixos temàtics que anirem seleccionant, es publicaran experiències dels centres que vulguen participar-hi.

Els centres interessats a compartir experiències sobre els eixos temàtics triats, podreu enviar les vostres propostes a través d'un formulari allotjat en el Portal EDU creat expressament per a aquesta revista digital. Una comissió s'encarregarà d'analitzar les experiències aportades, comunicar als centres que han sigut seleccionades i preparar els textos i recursos gràfics necessaris per a la seua publicació.

Per tot això, us animem a compartir amb la resta de la comunitat educativa aquelles pràctiques que considereu més destacades i, d'aquesta manera, continuar avançant cap a una educació de qualitat que permeti donar resposta a les necessitats actuals del nostre alumnat en una societat en procés de canvi permanent. Una cordial salutació i, de nou, gràcies pel vostre esforç i implicació.

MIGUEL SOLER GRACIA
Secretari Autonòmic d'Educació
i Formació Professional

La importància de la formació permanent del professorat

SENT EL PODCAST 🎧)

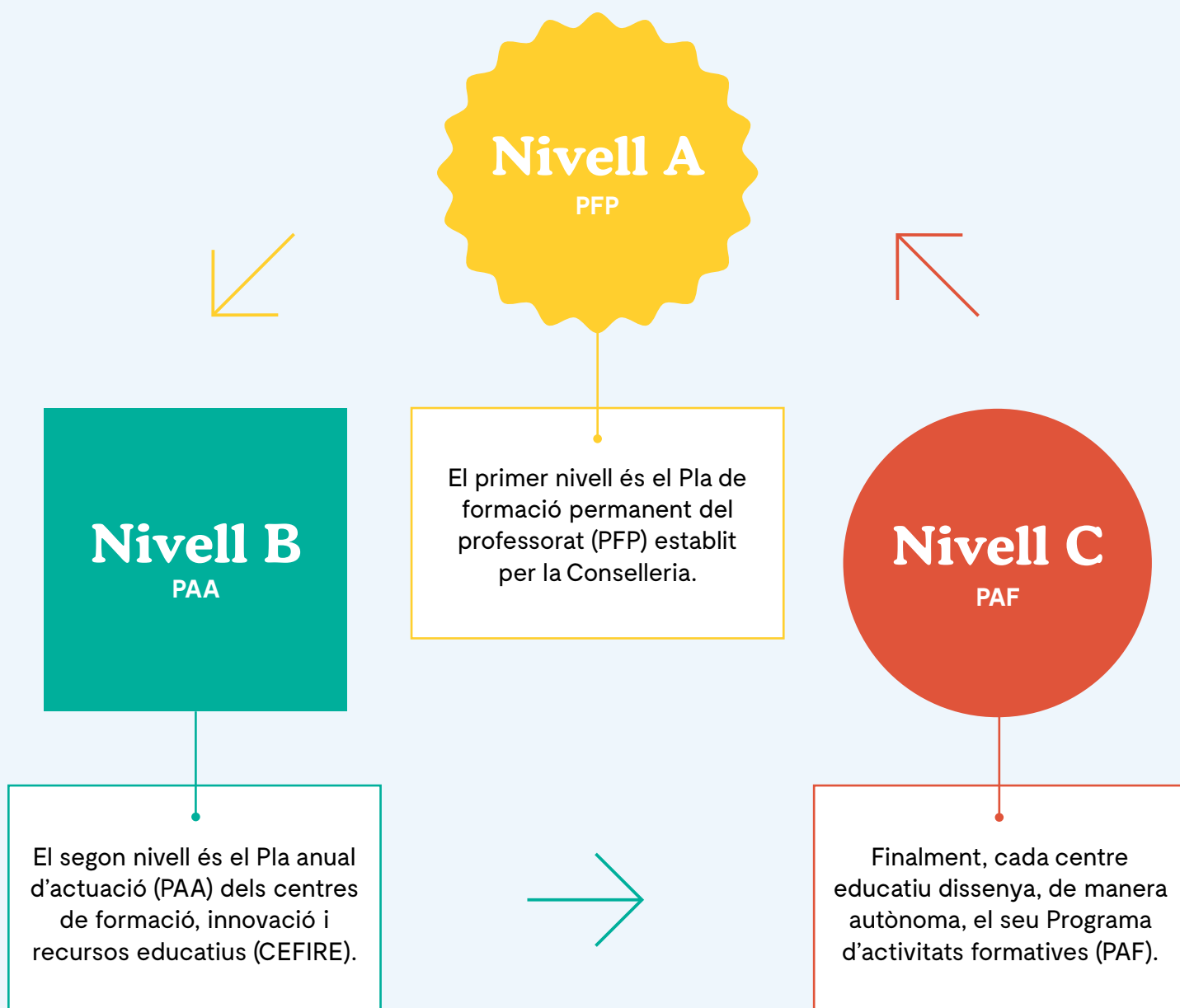

La formació al llarg de la vida professional és un deure i un dret. La Subdirecció General de Formació del Professorat, a través de la Xarxa CEFIRE, s'ocupa de la planificació i de la certificació de les diferents accions formatives.

La formació permanent del professorat té una importància crucial en el procés de renovació i millora del sistema educatiu. La realitat social canviant i els moments tan complexos que vivim, obliguen les institucions públiques a abordar la capacitat docent de tal manera que garantisca l'atenció educativa a l'alumnat. D'ací sorgeix la necessitat que la formació del professorat es plantege com un procés de desenvolupament professional continu que aborde les necessitats específiques dels i de les docents al llarg de la seua carrera professional. La formació permanent, per tant, s'articula al

voltant de dos eixos principals. El primer incideix en la reflexió i el debat sobre quines pràctiques són les més adequades per a l'evolució escolar i personal de l'alumnat. En segon lloc, promou la innovació en diferents contextos, incideix en la millora de la mateixa pràctica educativa i potencia el treball en equip del professorat.

El desenvolupament d'aquesta tasca demana que es definisquen diferents nivells de planificació en l'oferta de formació permanent dirigida al professorat no universitari.

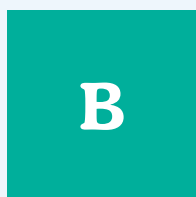

PFP

El pla de formació permanent del professorat, és l'instrument que recull els objectius i defineix les línies estratègiques i la planificació de la formació permanent del professorat no universitari en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana. Per als pròxims cursos escolars es concretaran les següents línies formatives:

1. Educació inclusiva, coeducativa i igualitària
2. Desenvolupament del currículum
3. Formació professional
4. Ensenyaments artístics i esportius
5. Formació de persones adultes
6. Tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC)
7. Plurilingüisme
8. Desenvolupament de competències professionals

PAA

Una vegada definides les línies estratègiques i l'oferta de caràcter general publicada en el PFP, els CEFIRE completen aquest catàleg de cursos i publiquen unes propostes formatives que amplien i complementen el PFP. Aquest catàleg es pot consultar en aquest [enllaç](#).

L'oferta formativa d'aquest curs s'ha publicat per primera vegada en setembre per tal que

el professorat dispose de tota la informació necessària que li permeta poder planificar la seua formació tenint en compte la conciliació professional i familiar.

PAF

Finalment, disposem del Pla anual de formació que elaboren els centres i que completa aquesta oferta formativa. Aquest instrument fa possible que els centres educatius, planifiquen la seua formació segons les seues necessitats amb l'objectiu de millorar les competències professionals del professorat. **La finalitat és ser capaços de respondre de manera més eficient a les necessitats de l'alumnat.**

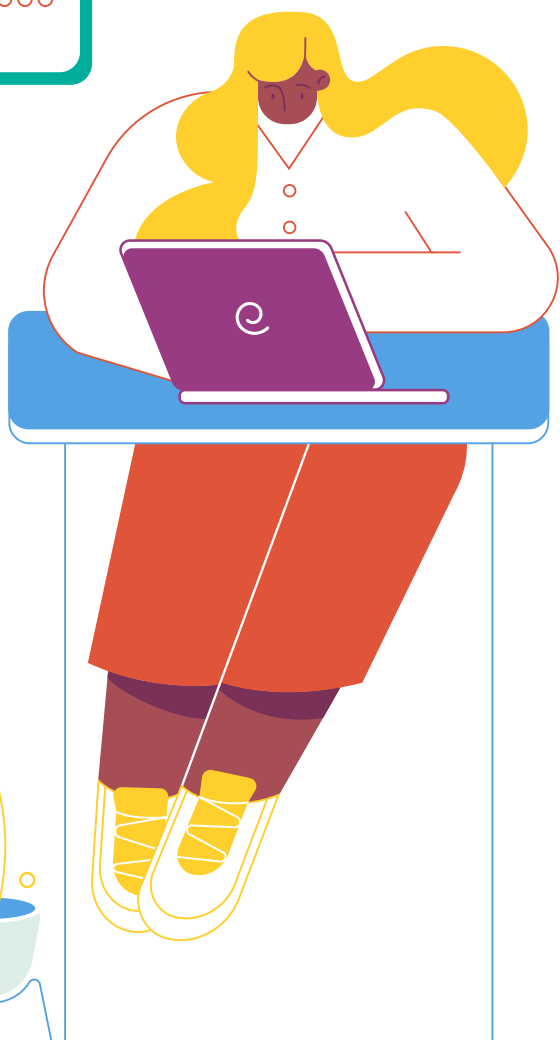
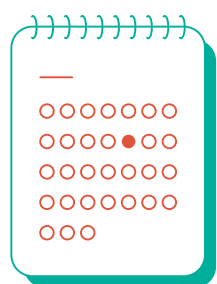
És per aquest motiu que el PAF s'ha de plantejar com un document viu que ha de ser capaç d'atendre, tant les necessitats educatives dels centres com les expectatives formatives del professorat. L'anàlisi de les necessitats formatives dels i les docents, vehiculada a través de la persona coordinadora de formació, permet que l'administració educativa tinga coneixement de la realitat dels centres. D'aquesta manera volem potenciar la creació d'un coneixement professional compartit, a més d'institucionalitzar l'intercanvi d'experiències d'aula. També pretenem acostar la formació del professorat a tots els centres que la requereixen perquè puguem experimentar la millora

en la qualitat educativa de manera progressiva i conjunta. Així doncs, les accions formatives d'aquest pla tenen com a objectiu ampliar la seua vinculació amb la innovació i la investigació educativa; punt de partida per a la conformació de xarxes de treball entre equips docents i, si és el cas, amb les universitats i amb els diferents membres de la comunitat educativa.

Les modalitats formatives que es poden incloure en el desenvolupament del PAF **són els seminaris, els grups de treball i els projectes de formació en centres.** D'entre aquestes modalitats, considerem que són els **projectes de formació en centres (PFC)** els que poden contribuir a la transformació dels centres educatius d'una manera més profunda, ja que permet que siga el mateix centre l'eix generador de l'activitat formativa, una activitat que afavoreix que siguen els mateixos clastres els que dissenyen la seua formació i els que reflexionen sobre el present i el futur dels seus projectes. A més a més, aquest treball en equip fomenta la creació d'una comunitat de millora professional en cada centre, potencia la investigació a les aules i l'intercanvi d'experiències.

Per últim, no cal oblidar que són els CEFIRE, a través de les diferents assessories pedagògiques, els que assessoren i acompanyen els centres educatius en aquest procés de gestió autònoma de la seua formació.

Per què el nou caràcter biennal de la planificació de la formació del professorat? Una novetat important respecte al Pla de formació permanent del professorat és que per primera vegada tindrà caràcter biennal. Aquests nous plans biennals se sotmetran a una revisió anual per tal de poder realitzar els ajustaments necessaris que asseguruen la seua adaptació als canvis i la consecució dels seus objectius. El principal objectiu de la Subdirecció General de Formació del Professorat amb aquesta reforma normativa ha sigut el de trencar amb un tipus de planificació de la formació dispersiva i pensada per al curt termini. Es pretén, en canvi, que els equips docents organitzen els seus plans formatius de centre de manera col·legiada, pensant en el llarg termini i fixant-se objectius per a dos cursos.

Què són els CEFIRE i com es configura la Xarxa CEFIRE? La història dels CEFIRE es remunta als anys 80 quan van començar a caminar els centres de professors (CEP). El seu objectiu era el d'abordar l'actualització científicotecnològica del professorat a través de plans de formació permanent. Amb l'objectiu de recollir i modernitzar aquesta iniciativa, el 1997 es van crear els CEFIRE (Centre de Formació, Innovació i Recursos per al professorat) per tal de millorar la capacitat i la competència professional dels i de les docents valencianes.

En 1997 es van crear els CEFIRE com a reformulació i actualització dels CEP, amb un pla d'acció per a la millora de la competència docent del professorat

Una altra fita important, en aquest procés de millora de la formació del professorat, es va produir durant el curs 2016-2017 amb l'ampliació de la xarxa CEFIRE. Durant aquest any es va donar un nou impuls a la formació del professorat en el nostre territori amb la creació, l'estiu de 2016, dels nous CEFIRE territorials d'Elx, Gandia i Sagunt. Aquests centres se sumaven a la xarxa formada pels CEFIRE de Vinaròs, Castelló, València, Torrent, Xàtiva, Alacant, Elda i Oriola. Al mateix temps, s'incorporaven els sis CEFIRE específics: d'Educació Inclusiva (València), Educació Infantil (València), Plurilingüisme (Alzira), Científic, Tecnològic i Matemàtic (CTEM) (València), Humanístic i Social (Alacant) i Artísticoexpressiu (Castelló). Aquests sis CEFIRE específics, amb el ja existent de Formació Professional creat a Xest el 2012, suposaren un reforç extraordinari de la xarxa de centres de formació del professorat. Aquesta doble tipologia de CEFIRE territorials i específics aspira a proporcionar les accions formatives necessàries per a millorar les competències docents del professorat i assegurar l'èxit escolar de l'alumnat.

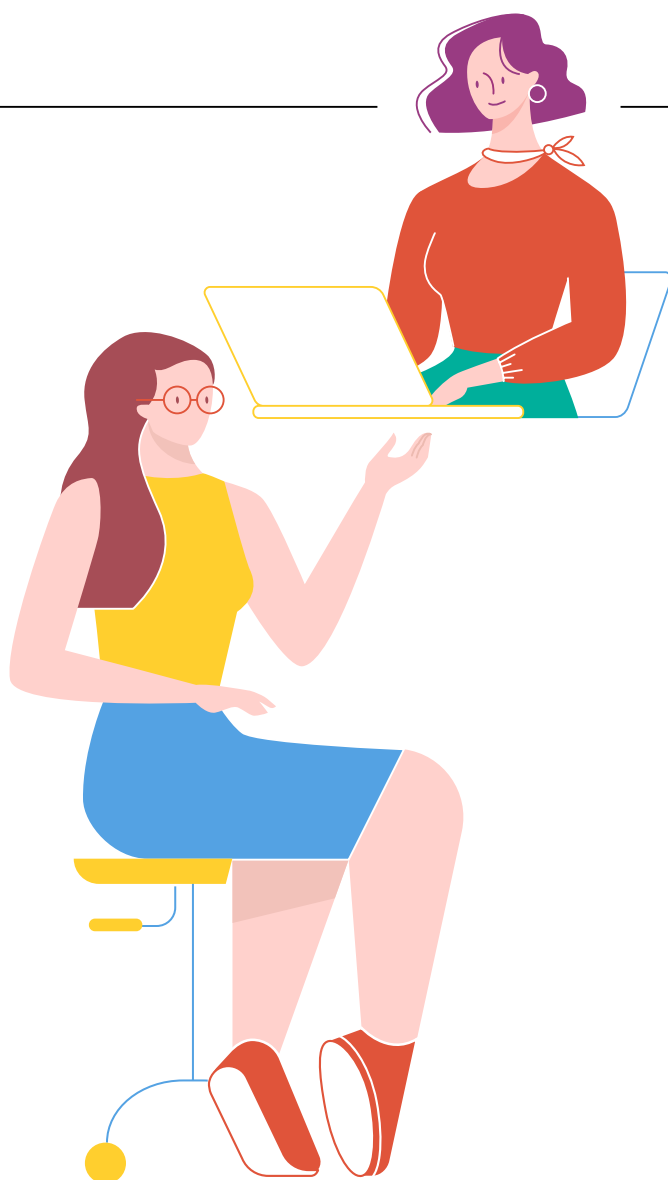
Durant el curs 2019-2020 s'incorporà a la xarxa el nou CEFIRE d'Alcoi. El Centre de Formació i Recursos Educatius d'Alcoi complix una doble funció, la de CEFIRE territorial, per a atendre els centres educatius de la zona; i la de gestió de la formació d'algunes de les famílies de l'àmbit de la Formació Professional. D'altra banda, directament des de la Subdirecció General de Formació del Professorat, s'impulsa l'àmbit de les TIC aplicades a l'Educació, la Formació de Persones Adultes, i l'àmbit de Coeducació. En el cas d'aquests àmbits, s'han creat unitats específiques dotades de personal docent expert amb l'objectiu d'impulsar la formació del professorat en aquests aspectes fonamentals de l'educació.

L'ampliació de la xarxa CEFIRE ha anat acompanyada també del reforç de les seues biblioteques amb la contractació de més personal especialitzat i la creació de biblioteques en els CEFIRE de Plurilingüisme, Educació Inclusiva, Educació Infantil i CTEM. Aquestes noves biblioteques s'unixen a les ja existents dels CEFIRE d'Alacant, Torrent, València, Castelló, Elx i Xàtiva. El conjunt de biblioteques dels CEFIRE forma part de la Xarxa de Biblioteques Especialitzades de la Generalitat Valenciana (BEGV) i la seua funció és la de facilitar informació i documentació al professorat no universitari de la Comunitat Valenciana. Els seus fons estan oberts també als investigadors, opositors, estudiants i públic en general. Les persones interessades poden sol·licitar préstecs de llibres i materials didàctics, articles de revistes, enviar desiderates de compra de materials, sol·licitar cerques bibliogràfiques sobre un determinat tema i també demanar l'alta en la llista de distribució. El catàleg col·lectiu de les biblioteques dels CEFIRE es pot trobar a [LLUERNA](#).

Finalment, cal tenir en compte que aquesta ampliació de la Xarxa CEFIRE no tan sols s'ha realitzat a escala geogràfica i temàtica, sinó també en relació amb els recursos humans disponibles. Efectivament, l'obertura de noves seues formatives ha anat acompanyada també de l'ampliació del nombre de persones encarregades de les assessories pedagògiques. Aquesta ampliació de les plantilles dels CEFIRE ha permés reduir el nombre de centres educatius atesos per cada assessoria i, d'aquesta manera, s'ha pogut donar una atenció més acurada als centres i als seus claustres.

Quina és la funció de les assessores i els assessors de formació del professorat?
Cada CEFIRE territorial compta amb una persona que desenvolupa les funcions de direcció del centre i amb un conjunt d'assessors i d'assessores que representen cadascun dels àmbits pedagògics específics; alguns CEFIRE compten també amb una persona bibliotecària i documentalista.

Les assessories de formació del professorat són responsables del disseny i de la gestió de l'oferta formativa del seu CEFIRE territorial

Les assessories de formació del professorat són les responsables del disseny i de la gestió de l'oferta formativa del seu CEFIRE territorial i col·laboren amb els centres educatius de la seua zona en la gestió de la seua formació autònoma.

Per la seua part, els CEFIRE específics i les unitats específiques situades en la Subdirecció General de Formació del Professorat disposen de docents experts en l'àmbit al qual assessoren: TIC, Plurilingüisme, FP, Educació Inclusiva, Humanístic i Social, CTEM, FPA, Artísticoexpressiu, Educació Infantil, Direcció i Gestió de Centres, i Coeducació. Aquestes assessories elaboren

la proposta formativa general del seu àmbit d'actuació i es coordinen amb els CEFIRE territorials, als quals donen suport en la posada en marxa de l'oferta formativa de catàleg.

Un present incert que obri noves expectatives formatives. Des de març del curs passat, hem viscut uns mesos d'extrema complexitat. Gràcies al compromís docent i a la implicació de tota la comunitat educativa, hem aconseguit que la formació permanent del professorat no s'ature i seguisca present en la vida dels centres educatius. La

situació derivada de la COVID-19 ha suposat un gran repte a l'hora de dissenyar una oferta de formació coherent amb les necessitats del professorat i amb la incertesa al context que hem d'afrontar en la rutina escolar. S'han posat en marxa les plataformes institucionals necessàries per a ampliar la formació a distància, sense perdre el vincle, la reflexió i la col·laboració que s'establia en les modalitats presencials. Aquesta situació s'ha aprofitat com una oportunitat per a investigar i crear noves propostes formatives.

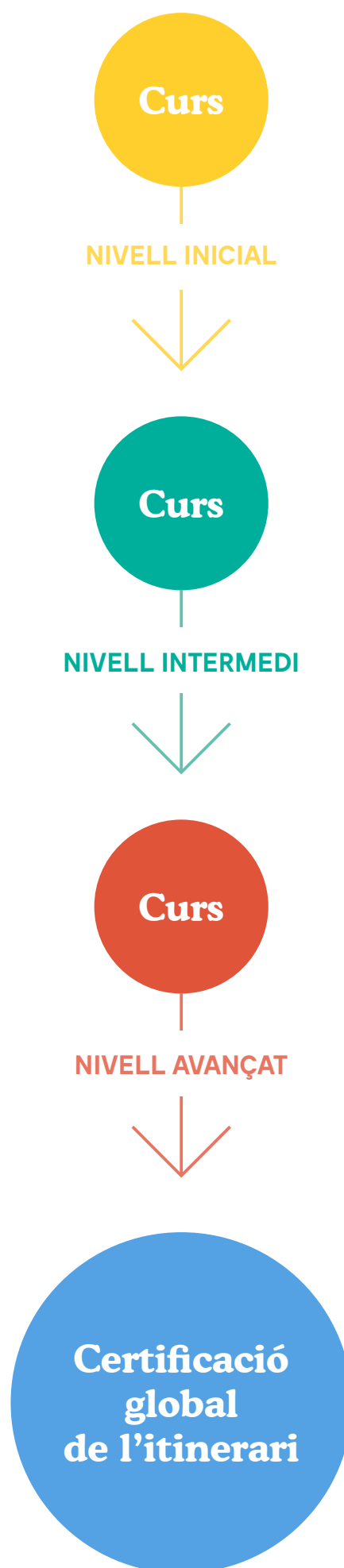
Per tal d'aprofundir en la continuïtat de la formació permanent del professorat i permetre l'especialització en la carrera professional, al llarg d'aquest curs s'està reforçant la modalitat formativa d'*itineraris formatius*. En aquests itineraris, les activitats formatives s'estructuren en una seqüència de llarga durada que permet adquirir progressivament noves competències professionals i/o millorar les ja adquirides.

**S'està reforçant
la modalitat
dels itineraris formatius
per a aprofundir en
la continuïtat de la
formació permanent
del professorat**

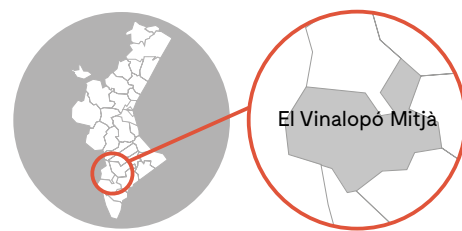
ESQUEMA D'ITINERARI FORMATIU

La Xarxa CEFIRE treballa en l'ampliació de l'oferta formativa i en la inclusió de noves modalitats de formació com les visites pedagògiques a centres. Amb aquesta iniciativa s'aspira a contribuir a la consolidació d'una xarxa de centres de referència i de formadors i de formadores, capaços d'abanderar la millora del sistema educatiu en tot el territori.

Tot això té com a finalitat primordial que el professorat valencià trobe una resposta formativa de qualitat, ajustada a les seues expectatives de millora en la pràctica docent i que propicie el desenvolupament de la seua carrera professional ●

Un somni, un repte, una realitat

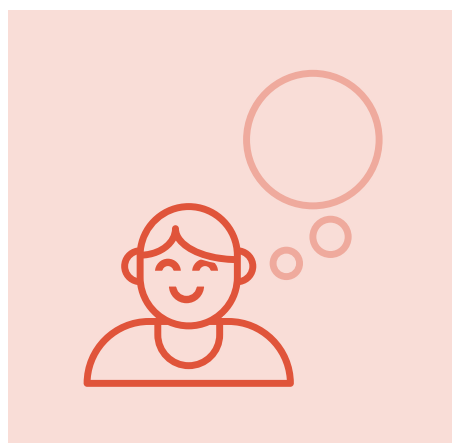

Allò que va començar sent una il·lusió s'ha convertit ara en una realitat i, a més, en una realitat que tenim l'oportunitat de compartir: *Essència* és el nom de la nostra aula experimental de dos anys.

ESSÈNCIA és l'aula de dos anys, perquè en aquesta edat, i en tota l'etapa d'infantil, es troba l'instint, allò més primari de l'ésser humà, on tot allò que està per vindre en la vida de cada persona s'està coent. Per això és tan important.

L'aula experimental de dos anys s'incorpora a la nostra escola, La Foia, de Petrer, el curs 2016/2017. Des del primer moment tindre cura del projecte i acaronar-lo es va convertir en una de les nostres prioritats. Teníem tot un estiu per a acondicionar els espais i donar cabuda així a les necessitats del nou alumnat. Una de les aules es va convertir en la nova classe de dos anys i es va reformar totalment; a més, un dels espais va passar a ser l'aula dels somnis, on els xiquets i les xiquetes farien la migdiada. Per últim, el pati també es va reestructurar per a rebre els més xicotets i xicotetes de l'escola.

Cal destacar que, en les aules experimentals de dos anys, als CEIP, tenim la fortuna de disposar d'una ràtio de diu infants i, a l'aula en tot moment, hi ha dues persones de referència: la tutora i l'educadora. A ni-

SENT EL PODCAST

CENTRE I LOCALITAT

CEIP La Foia, Petrer

ETAPA I NIVELL EDUCATIU

Educació Infantil. Aula de 2 anys

PARAULES CLAU

Llibertat

Respecte

Il·lusió

2 anys

Educació Infantil

AUTORIA

María Remedios Poveda Planelles
Mestra Educació Infantil i PT

Tamara Laguna Gimeno
Educadora d'Educació Infantil

M. Carmen Monteagudo Chorro
Mestra d'Educació Infantil

vell administratiu hi pot haver moltes diferències, però no saltres, en tot moment, vam tindre clar que per als xiquets i les xiquetes, i per a les famílies, volíem ser dues persones de referència dins l'aula, sense cap diferència.

L'educadora i la tutora ens vam conèixer a la formació "L'alumnat de dos anys: primers moments, primeres emocions, primeres satisfaccions", organitzada per l'àmbit d'Educació Infantil de la xarxa de CEFIRE, i aquest va ser el nostre primer punt de connexió: la necessitat de formar-nos, d'aprendre. El repte que teníem per davant era molt gran i de molta responsabilitat i estàvem segures que ens quedava molt per aprendre i per descobrir. Comencem el curs el setembre de 2016 i ens trobem amb una aula gran i espaiosa, però buida de recursos materials. Però tot això no va ser un impediment.

"Fluir". Aquesta podria ser la paraula. Eixir de classe: teníem la necessitat de fer ús de l'espai exterior, perquè ens era molt més ric. "Ens n'anem d'excursió!", déiem nosaltres, i posats de jaqueta, a gaudir del solet i

a aprofitar tots els elements naturals que ens proporcionaven els diferents racons del nostre col·legi.

El temps ha anat passant i, a dia de hui, ja no és aquella aula que ens vam trobar el primer any, buida de material, però plena d'il·lusions. Hem anat a poc a poc creant racons encantadors, tenint clar que el nostre objectiu és tindre un espai ric i totalment d'acord amb la nostra metodologia. Hem anat retirant materials

de plàstic per a donar pas a materials naturals, com poden ser les joguines de fusta, de tela, cistells de vímet per a organitzar els materials, elements naturals com pals, pinyes, pedres per a fer propostes o per a utilitzar-los com a elements decoratius que donen molta més calidesa a l'espai i que sensorialment són més rics.

Pel que fa al nostre dia a dia, podem nomenar una sèrie de premisses que han sigut i continuen sent aquelles que estan

presentes de forma contínua a la nostra aula, les quals considerem que són essencials. Ens referim a:

- Aconseguir que l'alumnat se senta feliç a l'escola.
- Donar temps per a jugar, per a aconseguir els diferents reptes que la vida quotidiana ens posa per davant. Els xiquets i les xiquetes necessiten temps i nosaltres hem d'acompanyar-los donant-los els recursos, estant al seu costat perquè

Hem anat a poc a poc creant espais encantadors, tenint clar que el nostre objectiu és tindre un espai ric i totalment d'acord amb la nostra metodologia

Aula de 2 anys al curs 2019-2020. S'han anat retirant materials de plàstic per donar pas a materials naturals.

Espai exterior del centre on fan les eixides per a investigar, jugar i experimentar amb la natura.

es troben bé, i atenent-los en les seues necessitats.

- Respectar el nivell maduratiu de tots i cadascun dels xiquets i les xiquetes.
- Que els infants siguin lliures per a decidir què volen o necessiten fer en cada moment.
- Aprofitar el moment d'alimentar-se com a moment educatiu.
- Respectar els moments de descans necessaris de forma individual.

D'altra banda, el paper de les famílies ha sigut i és fonamental per a poder portar a terme la nostra tasca. Des del primer moment, han confiat en nosaltres i en l'escola i aquesta és una part molt important en la nostra feina, ja que crea una seguretat imprescindible per al bon funcionament de l'aula i per a la relació entre alumnes, famílies i docents.

Gràcies a les nostres inquietuds personals, gràcies a l'equip del cicle d'infantil, equip directiu i claustre en general ha sigut possible aconseguir l'objectiu que, des del primer moment, ens plantejarem. Sabíem que no anava a ser fàcil. Començar un nou projecte, crea, de vegades, moments d'incertesa, però també dona l'oportunitat de posar damunt la taula il·lusions, idees i oportunitats per a continuar endavant, amb ganes i actitud positiva, continuant amb aquest canvi de mirada que en el nostre cicle ja s'estava gasant i fent-ho, a més, de la millor manera possible.

En el nostre procés també han estat molt presents les diverses formacions que ha anat ofertant

Acompanyament de les famílies al moment de l'entrada relaxada.

Propostes sensorials de joc per a l'alumnat de 2 anys.

el CEFIRE, les quals hui formen part de tot un itinerari formatiu per als centres que s'inicien en la incorporació d'aquest nivell educatiu. I després d'aquesta formació continuada, el curs passat ens van proposar compartir la nostra pràctica docent, la nostra experiència, amb les companyes i companys d'altres centres que començaven amb l'aula de dos anys a les seues escoles per primera vegada. Ens agradaria recalcar com de gratificant és que, allò que va començar sent una il·lusió s'haja convertit ara en una realitat i, a més, en una realitat que tenim l'oportunitat de compartir ●

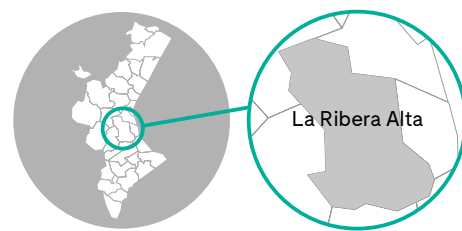
PER A SABER-NE MÉS

Bassedas, E., Huguet, T., i Solé, I. (1998). *Aprender y enseñar en educación infantil*. Grao.

García, A. (2017). *Otra educación ya es posible*. Llitera libros.

Vela, P. i Herrán, M. (2019). *Piezas sueltas: El juego infinito de crear*. Llitera libros.

Transformant l'espai escolar

Iniciativa, formació i assessorament es combinen en un projecte transformador que multiplica les possibilitats educatives dels espais escolars a través d'una intervenció d'aprenentatge-servei.

EL CEIP SANTA BÀRBARA és un centre d'Educació Infantil i Primària de la localitat de Benifaió, a la comarca de la Ribera Alta. És un centre plurilingüe, on treballem per competències clau mitjançant el desenvolupament de projectes com els tallers d'estimulació del llenguatge des dels 3 anys, el teatre a l'escola i l'educació audiovisual. És un centre que es manifesta plural i respectuós amb ideologies i creences, prepara l'alumnat per a l'exercici responsable de la llibertat i el respecte a la diversitat d'opinió i d'idees, on es desenvolupen aptituds i actituds per a la convivència democràtica. Treballa amb tota la comunitat educativa en el desenvolupament del pluralisme i els valors democràtics, el respecte mutu i el compromís per a la millora de la societat a escala local i, per tant, global; i la comprensió i defensa dels drets humans.

Som un centre amb alumnat molt heterogeni en tots els aspectes. Aproximadament el 60% de l'alumnat és valencianoparlant, 120 alumnes són xiquets i xiquetes amb necessitats de compensació

SENT EL PODCAST

CENTRE I LOCALITAT
CEIP Santa Bàrbara, Benifaió

NIVELL EDUCATIU
Educació Infantil i Primària

PARAULES CLAU

Innovació

Espais

Projecció

Formació

Convivència

AUTORIA

Adriana Aparici Magraner,
Educadora d'Educació Especial

Vanesa Canós Puerto, Mestra
d'Anglès i Educació Primària

Wilfrid Pelló Pérez,
Mestre d'Educació Física
i Educació Primària

educativa per pertànyer a minories ètniques, per desconèixer alguna de les dues llengües oficials o per viure en zones socialment desfavorides. Al CEIP Santa Bàrbara, s'ofereix una resposta educativa adient al seu context i a les característiques de la seua comunitat educativa: se n'afavorix la participació, s'actua davant factors de risc d'exclusió social i es procura la inclusió educativa. Afavorim així la motivació cap a l'aprenentatge, la participació, la no-discriminació i el bon clima de convivència.

El curs 2019/20 la nostra assessora de referència del CEFIRE de Xàtiva ens va proposar un projecte de col·laboració amb l'EASD, l'Escola d'Art i Superior de Disseny de València, coordinat pel CEFIRE Específic d'Educació Inclusiva. Aquesta col·laboració consistia en la presentació de projectes de reformulació d'espais escolars per part de l'alumnat de 1r de Disseny d'Interiors a partir de la detecció de necessitats al centre educatiu. Així doncs, visitaren el nostre centre i ens ajudaren a veure com aprofitar alguns

espais "perduts" per a fer-los més funcionals.

A partir d'aquest moment, des del nostre centre encetàrem un procés de formació, anàlisi i reflexió sobre l'estat dels diferents espais del centre, l'ús que els donem i la relació directa que tenen amb la metodologia que desenvolupem, com també sobre l'estat de la convivència entre l'alumnat. Metodologia i convivència són dos aspectes sensibles al nostre centre per diversos motius. Per tant, la proposta era molt adient i interessant, d'una banda ens nodriem del coneixement tècnic del professorat i de l'alumnat de l'EASD i, de l'altra, reflexionàvem i aprofundíem en la influència de l'espai escolar en l'aprenentatge i en el desenvolupament social.

FASES DEL PROJECTE

1 Reflexió pedagògica i treball tècnic

Durant el mes d'octubre de 2019, les assessories del CEFIRE de Xàtiva i l'específic d'Educació Inclusiva van realitzar diferents sessions formatives i informatives al claustre del centre. Es va presentar el projecte i es van realitzar diferents dinàmiques de reflexió i diagnòsi dels espais susceptibles de transformació a partir de criteris de necessitat, pertinença i viabilitat.

El mes de novembre, l'alumnat i professorat de l'EASD visitaren el centre per entrevistar-se amb l'equip directiu i conèixer in situ els espais que decidírem transformar. Els demanàrem que presentaren propostes de transformació de tres espais del nostre centre: menjador escolar,

La presa de decisions sobre els espais va ser un moment essencial en el projecte.

L'alumnat de l'EASD pren mides per a la proposta per a la zona comuna de l'edifici principal.

La totalitat del claustre s'ha involucrat activament en el projecte.

zona comuna del primer pis de l'edifici principal i porxo del pati. La transformació d'aquests tres espais podria afavorir la convivència entre l'alumnat i també podria impulsar la realització d'activitats d'ensenyament-aprenentatge actives i col·laboratives fora de l'aula.

El mes de febrer es va realitzar una jornada formativa de presentació dels projectes de l'alumnat de l'EASD i d'altres comunicacions relacionades amb l'espai escolar. Respecte al nostre centre, es van presentar diverses maquetes amb diferents propostes sobre com es podrien transformar els tres espais esmentats, de manera que quedaren molt clares les idees perquè es podien veure. A partir d'aquest moment, ja podríem decidir quins projectes de transformació dels nostres espais podrien implementar-se seguint els criteris de pertinença, necessitat i viabilitat. Durant el procés de formació-reflexió entre els membres del claustre, dissenyarem un Projecte d'investigació i innovació educativa (PIIE)

per a obtenir finançament econòmic i aconseguir fer viables les idees tècniques i pedagògiques d'aquest procés de col·laboració entre centres, alumnat i professorat.

2 Desenvolupament i aprofitament del projecte

Al llarg del tercer trimestre dissenyarem al centre el procés de materialització de les propostes i el presentarem dins la convocatòria de PIIE per al curs 2020/21, per a dur endavant la transformació dels espais. Ara és un gran repte, ja que, per les circumstàncies de la COVID-19, no sabem molt bé com anàvem a tornar a l'escola i les mesures que es prendrien als centres, si serien efectives o no. Amb el reconeixement del PIIE hem obtingut el finançament suficient per iniciar el canvi que està convertint-se en realitat.

Amb aquest projecte, hem evidenciat al nostre centre que l'espai és un factor de millora del clima escolar, la igualtat de gènere, la convivència i també del procés d'ensenyament-aprenentatge. Hem aconseguit iniciar un nou camí cap al canvi

metodològic, l'aprenentatge actiu, col·laboratiu i competencial mitjançant el desenvolupament de noves organitzacions d'aula i de l'aprofitament de nous espais del centre. Amb el coneixement tècnic de l'EASD i l'assessorament pedagògic del CEFIRE, hem anat més enllà de les dinàmiques de treball que acostumàvem a desenvolupar a l'escola.

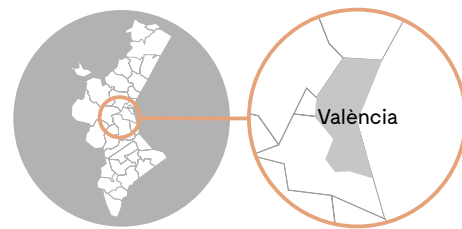
Així mateix, aquesta iniciativa ha fet que el centre es projecte a l'exterior, a la comunitat educativa i a la societat, fent públic un procés d'evident millora educativa i realitzant una formació d'interès a la nostra localitat. La reformulació del nostre espai escolar ha iniciat un procés de transformació i millora del centre que ja no parará ●

PER A SABER-NE MÉS

CEFIRE Educació Inclusiva (5 de desembre de 2019). *Transformant Espais Educatius*.

CEFIRE Xàtiva (11 de desembre de 2019). *Jornades REPENSAR I TRANSFORMAR els espais*.

Activades i enxarxades per una FPA inclusiva

Els docents i les docents dels centres de FPA atensem l'alumnat adult tant en els aspectes formatius, com en els afectius i emocionals.

AL CFPA VICENT VENTURA entenem la formació al llarg de la vida des d'un punt de vista integral, situant l'alumnat al centre del procés d'aprenentatge i al centre d'un itinerari que no comença ni acaba en el temps que passa a l'escola.

És important ser conscients que l'alumnat adult arriba amb una motxilla i amb necessitats molt concretes i la majoria de vegades urgents, i també és important saber que la motxilla inclou massa vegades, inseguretats i un complex d'inferioritat alimentat per les barreres legislatives, la condescendència i la marginació amb la qual s'han trobat pel camí. La nostra tasca abraça, per tant, des de les qüestions més materials fins a més abstractes relacionades amb aspectes afectius, emocionals i fins i tot identitaris.

És imprescindible, per tant, una metodologia activa amb la qual l'alumnat investigue, experimente, interactue, compartisca el que sap sentint-se part de l'escola, de la ciutat, de la societat. Mostrem un interès especial, per una qüestió d'equitat, en l'atenció de les necessitats de les

SENT EL PODCAST

CENTRE I LOCALITAT

CFPA Vicent Ventura, València

NIVELL EDUCATIU

Formació de Persones Adultes

PARAULES CLAU

Persones Adultes

Diversitat

Metodologia Activa

Inclusió

AUTORIA

Coloma Mestre Vila,
Directora i professora de l'àmbit
de ciències socials

persones més vulnerables, en molts casos d'origen estranger. Com a resultes, l'escola s'ompli cada curs d'una diversitat cultural i generacional que gaudim i aprofitem.

L'escola és la vida a les aules, però també al carrer, als museus, als jardins, a les institucions. Eixir, fer activitats d'escola, tractar temes transversalment des de diferents àmbits, programes i ensenyaments són pràctiques que hem desenvolupat amb il·lusió i moltes hores d'organització i coordinació, però moltes vegades amb la sensació d'obtenir fruits excessivament efímers d'un esforç tan gran.

Les coses els últims anys han anat canviant, allò que hem estat fent de manera quasi intuïtiva apareix a la normativa educativa amb noms i cognoms (interdisciplinarietat, treball per camps de coneixement, projectes, aprenentatge-servei,...), i el que és més important, hi ha assessories als CEFIRE específiques d'FPA que ens ofereixen formació per a poder afinar la nostra pràctica, per a descobrir noves

Taller de jardineria sostenible inclòs al projecte de formació en centres "Per una escola sostenible".

ferramentes i metodologies, per a conèixer experiències exitoses d'altres companyes d'FPA, i ens ofereixen, sobretot, el recolzament de persones properes que ens aconsellen i estan atentes a les necessitats formatives específiques de l'FPA.

conèixer, per la interacció amb altres centres de formació de persones adultes i perquè ens va obrir els ulls davant algunes mancances que tenien els nostres projectes anuals. Va ser una formació profitosa també perquè, en inscriure'ns tot l'equip docent, poguérem reflexionar conjuntament i debatre parlant un llenguatge comú.

Amb els anys hem passat –ara ho sabem– d'organitzar anys temàtics, a realitzar projectes pedagògics: primer era *La bicicleta. L'arbre*;... i més avant ha sigut *Anomenar i ser*, en el qual es va desenvolupar el procés participatiu de "batejar les aules". *Enredrant a l'escola*, que va culminar en l'elaboració i presentació d'un documental sobre històries de vida i escola. *Fent escola, fent cooperativa*, en el qual creàrem una cooperativa de venda de

Sessió de classe als jardins de Vivers durant la pandèmia.

Per a la qualitat dels projectes que hem desenvolupat posteriorment, va ser determinant participar en la formació «Metodologies actives: aprenentatge basat en projectes en centres d'FPA»

Per a l'equip docent de l'escola i per a la qualitat dels projectes que hem desenvolupat posteriorment, va ser determinant participar en la formació «Metodologies actives: aprenentatge basat en projectes en centres d'FPA», coordinat pel CEFIRE de Torrent. Va ser determinant per les propostes teòriques i pràctiques que vàrem poder

roba de segona mà. O *L'escola de hui, el món de demà*, que venia recolzat pel projecte de formació en centres *Per una escola sostenible*.

Ens detenim ara a analitzar un projecte que realitzàrem en els albars d'aquest procés d'aprenentatge: es tracta del projecte *Sembrant diversitat*, un projecte d'aprenentatge que

tenia com a objectiu millorar la qualitat mediambiental i estètica de la ciutat. El producte final era el canvi en els escocells dels arbres del barri en els quals l'alumnat sembrava plantes i flors. Els nostres socis claus varen ser el Departament d'Ecosistemes Agroforestals de la Universitat Politècnica de València i la Regidoria de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de València.

Per descomptat, l'alumnat, quan sembrava, sabia el que feia: coneixia la importància de la biodiversitat en els ecosistemes: la necessitat de deixar d'utilitzar plaguicides i de fer una gestió més ecològica i sostenible, tant en l'àmbit rural, com en la jardineria urbana. Era conscient de la importància dels arbres en la lluita contra el canvi climàtic..., tot s'havia treballat a l'aula i també amb activitats d'esco-

la de manera transversal. La tasca de la comunitat educativa no acabava en el moment de sembrar, sinó que implicava dissenyar cartellera per conscienciar el veïnat que els escocells no són un cendrer ni un pipicà, parlar amb els comerços perquè no hi aboquen l'aigua amb lleixiu després de netejar, i també dur el seguiment del creixement de les plantes, avaluar èxits i fracassos.

El salt ha sigut qualitatiu. El punt d'inflexió, com ja s'ha comentat, va ser el curs sobre metodologies actives i, a partir d'eixe moment, la vinculació que s'estableix amb els CEFIRE de Torrent i València amb els quals continuem compartim experiències; unes vegades com a oients i unes altres com a ponents; acudim per demanar consell; ens atrevim amb un projecte europeu; o bé ens

mantenim enxarxades amb el curs anual «Estratègies d'intercanvi per a equips directius d'FPA» i amb altres accions formatives. Ara estem pegant-li voltes a com desenvolupar metodologies actives a pesar de la distància imposada per la situació pandèmica. Acceptem el repte, i sabem que la gent del CEFIRE també l'accepta. Caldrà estar atentes ●

PER A SABER-NE MÉS

Beltrán Llavador, J. (2016). La educación de hoy para mañana. Carta abierta a quienes hacen escuela día a día. *enredrat2*.

CFPA Vicent Ventura (s.f.). *enredrat2*.

Federació d'Ensenyament de CCOO PV (març, 2016). Vicent Ventura, 20 anys fent escola. *TE*, 355.

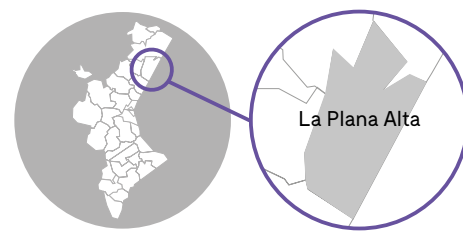
L'alumnat realitzant un taller de química per a l'elaboració de sabó ecològic.

L'alumnat de l'escola i el personal del Servei de Jardineria de l'Ajuntament de València desenvolupant el projecte *Sembrant Diversitat*.

Projecte Conviu.

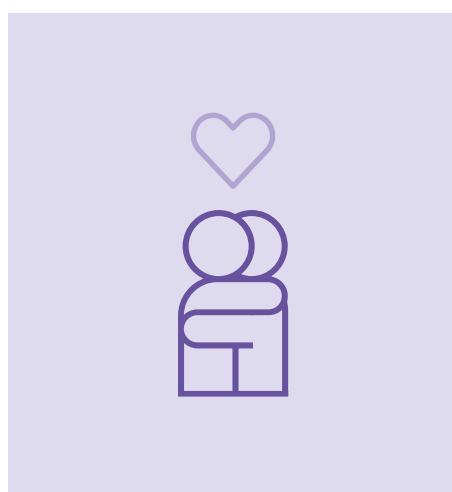
Pràctiques d'educació emocional i inclusiva

El Projecte Conviu, fonamentat en successius plans anuals de formació, revoluciona la manera com una comunitat educativa entén l'educació en les emocions, la inclusió i el treball cooperatiu.

EL PROJECTE CONVIU són pràctiques d'educació emocional i inclusiva per a la convivència i l'èxit escolar. Té l'objectiu de millorar el benestar emocional de l'alumnat per a garantir una convivència positiva a l'escola i facilitar l'aprenentatge i l'èxit escolar. Partint de metodologies que fomenten l'aprenentatge dialògic i l'aprenentatge (Pujolàs, 2004) i desenvolupant les competències emocionals, perseguim que tot l'alumnat, no solament vinga a l'escola, sinó que s'hi senta inclòs, que se senta un membre actiu i participi de la vida escolar (Escobedo i Montserrat, 2017). Per a aconseguir-ho, la gestió emocional d'alumnes i docents és un factor clau, mitjançant el foment dels sentiments d'acceptació i d'amor que impregnen les relacions socials de la nostra escola. A més a més, es pretén aconseguir que els centres docents es constituïsquen en elements dinamitzadors de la transformació social cap a la igualtat i la plena inclusió de totes les persones.

Durant els darrers anys, el centre ha desenvolupat una sèrie d'accions formatives

SENT EL PODCAST

CENTRE I LOCALITAT
CEIP L'Albea, Vall d'Alba

ETAPA I NIVELL EDUCATIU
Educació Infantil i Primària

PARAULES CLAU

Emocions

Escola inclusiva

Convivència

Docència compartida

AUTORIA
Celia Alcón Ayora,
Mestra de Pedagogia Terapèutica

Diana Montserrat Ferrer,
Mestra d'Audició i Llenguatge

dirigides a docents, alumnes, famílies i personal de menjador encaminades a la transformació social i educativa de la vida de l'escola, que ha permès la implementació del Projecte Conviu des del curs 2018-2019.

El Projecte Conviu és una guia que permet el desenvolupament de pràctiques educatives a les escoles per a treballar l'educació emocional en l'escola inclusiva, i es basa en diferents models teòrics que sustenten el nostre treball. El Projecte Conviu pot consultar-se en la web de la Generalitat Valenciana referent als plans d'igualtat i convivència de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.

Aquest camí suposa una transformació en els plantejaments organitzatius que fan possible la innovació i el canvi. En aquest nou paradigma, les mestres de suport a la inclusió es transformen en agents dinamitzadors de l'educació emocional i inclusiva. Acompanyen i assessoren els tutors i les tutores mitjançant la docència compartida (Hugué, 2006); i es reuneixen amb tot el claustre per a poder caminar en la mateixa direcció

El Projecte Conviu és una guia que permet el desenvolupament de pràctiques educatives a les escoles per a treballar l'educació emocional en l'escola inclusiva

i continuar avançant cap a un model d'escola basat en els principis que estableix el Projecte Conviu.

Per una banda, la mestra d'Audició i Llenguatge treballa un programa de comprensió i expressió oral vinculat a les emocions i la convivència (Montserrat, 2017), aspecte imprescindible per a establir les bases del treball en equip. Aquesta intervenció es fa a raó d'una sessió setmanal en totes les aules des d'Infantil 4 anys fins a 6é de Primària.

I per l'altra banda, la mestra de Pedagogia Terapèutica treballa els aprenentatges de les àrees

instrumentals aplicant diferents programes, estratègies i metodologies per a incloure tot l'alumnat en la dinàmica de treball del seu grup, organitzant la resposta educativa per a garantir la presència, la participació i el progrés de tot l'alumnat. A més a més, en el centre s'han establert unes normes de convivència i unes conseqüències davant del seu incompliment consensuades per tot l'alumnat de l'escola mitjançant l'aprenentatge dialògic.

Per tant, la participació en aquest projecte és de tot el claustre de la mateixa

Programa de comprensió lectora en què es fan servir diferents propostes i estratègies per a ajudar l'alumnat a adquirir una millor comprensió lectora.

Primera jornada Conviu amb les famílies. Es realitza anualment amb la finalitat de donar a conèixer la posada en pràctica del Projecte Conviu a l'escola i de viure algunes de les pràctiques educatives que se'n deriven.

manera. En un primer moment, les mestres de suport a la inclusió han dinamitzat les accions descrites i han afavorit que tot el professorat de manera intuïtiva haja anat participant activament i empoderant-se cada vegada més en aquestes accions, proposant iniciatives i aplicant de manera progressiva, a les aules, les pràctiques d'educació emocional i inclusiva.

Tant en claustre amb el professorat, com a les aules amb l'alumnat i en reunions de delegades i delegats, estem arreplegant evidències que

ens encoratgen a seguir amb la nostra comesa, perquè les veus dels seus participants apunten que el Projecte Conviu està donant molts bons resultats quant a la millora de la convivència al centre, fomentant sentiments d'inclusió, acceptació i pertinença a un grup. Tant el professorat com l'alumnat perceben una millora de la convivència i de l'aprenentatge basat en les competències per a la vida arran d'implementar les pràctiques i accions d'aquest projecte.

En finalitzar cada curs escolar recollim les dades qualitatives referents a un qüestionari de preguntes obertes que facilitem, que ens serveixen per a valorar la implementació del Projecte Conviu al llarg de cada curs, i també per a arreplegar possibles propostes de millora a fi de tindre-les en compte a l'hora de definir les línies d'actuació del curs vinent. Aquestes millores són: més suport i ajuda per a gestionar les seues emocions, més autonomia per a resoldre els conflictes que puguin sorgir.

Pràctica en què es desenvolupa l'autonomia emocional i potència l'autoestima en l'alumnat, fomentant la pertinença i l'acceptació de tots i totes dins del grup-classe.

Pràctica de respiració abdominal i conscient. Es realitza en les sessions en què es desenvolupa el programa d'expressió oral vinculat a les emocions i la convivència. S'aprén la relaxació i la gestió de les emocions.

L'alumnat mostra més valentia a l'hora de defensar i denunciar accions irrespectuoses, creant llaços afectius més forts entre tot l'alumnat i més empatia i respecte ●

PER A SABER-NE MÉS

CEIP L'Albea (s.f.). Projecte Conviu.

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (s.f.). *Exemples de PIC*.

Escobedo, P. i Montserrat, D. (2017). *L'educació emocional a l'escola inclusiva*. Castelló de la Plana: Publicacions de la Universitat Jaume I. doi: 10.6035/Sapientia131

Huguet, T. (2006). *Aprender juntos en el aula: una propuesta inclusiva*. Graó.

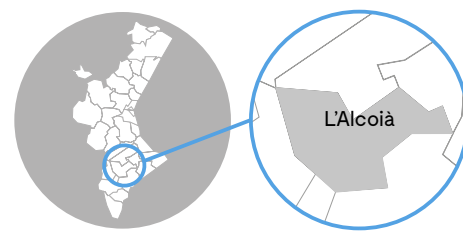
Montserrat, D. (2017). *Mètode de Creixement Emocional. Aspectes, tècniques i estratègies d'autoaplicació*. Castelló de la Plana: Publicacions de la Universitat Jaume I.

Pujolàs, P. (2004). *Aprender juntos alumnos diferentes. Los equipos de trabajo cooperativo en el aula*. Octaedro.

Pujolàs, P. i Lago, J. R. (coord.) (2011). *Proyecto PAC: Programa CA/AC para enseñar a aprender en equipo*. Universitat de Vic.

Podcast. De l'escola al museu

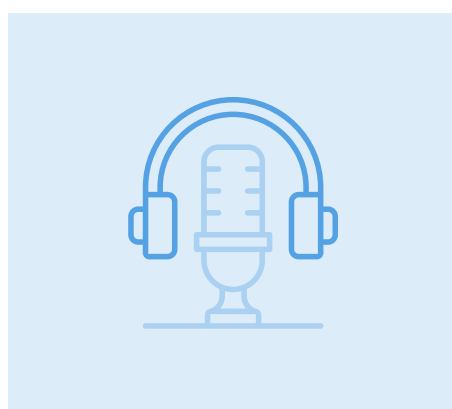

L'elaboració d'audioguies per al Museu Valencià del Paper de Banyeres de Mariola per part d'estudiants de centres educatius és el primer projecte d'aprenentatge-servei d'aquesta naturalesa a la Comunitat Valenciana.

ARRAN D'UN CURS DE FORMACIÓ

del professorat sobre el podcast com a recurs didàctic, el Museu Valencià del Paper de Banyeres de Mariola va veure l'oportunitat d'implicar els tres centres educatius de la localitat en l'elaboració d'audioguies amb codi QR, que permet realitzar un passeig visual i sonor complementari a la visita. Fer-lo més interactiu contribuiria a obrir el museu a la societat per difondre els seus continguts, crear interès en la visita i fer-lo més atractiu i inclúsiu a l'hora de posar en valor la història i el patrimoni locals.

Un grup docent format per professorat dels tres centres educatius de Banyeres de Mariola (comarca de l'Alcoià): M. Teresa Pont Candela i M. José Pont Candela, tutores de 6è en el CEIP Alfonso Iniesta; M. Carmen Aracil Vicedo, professora de Geografia i Història i Ana García Godoy, professora d'Anglès, al Col·legi Fundació Ribera; Josep Ricard Berenguer Silvestre i Paloma Martínez Ferre, professors de Llengua Castellana i Literatura, juntament amb Miquel Payà Molina, professor de Música,

SENT EL PODCAST

CENTRE I LOCALITAT

Intercentres, L'Alcoià

ETAPA I NIVELL EDUCATIU

Educació Primària i Educació Secundària Obligatoria. Internivells

PARAULES CLAU

Podcast

Audioguies

Intercentres

ABP

APS

AUTORIA

M. Carmen Aracil Vicedo, Professora de Geografia i Història

Paloma Martínez Ferre, Professora de Llengua Castellana i Literatura

M. Teresa Pont Candela, Mestra d'Educació Primària

a l'IES Professor Manuel Broseta, receptiu a aquesta proposta innovadora es va involucrar per donar forma a una experiència ABP (aprenentatge basat en projectes) i APS (aprenentatge servei) amb l'alumnat dels grups de 6é de Primària A i C del CEIP Alfonso Iniesta; 1r i 4t d'ESO del Col·legi Fundació Ribera; i alumnes d'Arts Escèniques i Dansa de 4t ESO, de 1r de Batxillerat de Llengua Castellana i de Llenguatge i Pràctica Musical de l'IES Professor Manuel Broseta.

Aquest projecte els va permetre activar la seua participació ciutadana mitjançant l'adquisició de competències i aprendre de l'experiència (Zabala i Arnau, 2014), amb un alt grau de motivació donada pel producte final per a elaborar unes audioguies que escoltaran els visitants del museu. Aquesta constituirà una primera fase, ampliable en futures etapes, ja que no tots els panells del museu estan locutats.

Tot comença quan el professorat fa una visita guiada al museu, durant la qual recull informació. Es concerta la visita per a l'alumnat de cada centre amb

l'objectiu de realitzar el treball de camp i la presa de notes dels panells prèviament seleccionats, que es distribueixen entre els distints nivells educatius segons el grau de complexitat.

El treball a l'aula s'organitza per equips cooperatius que han de comprendre i refer els textos, sintetitzant, expandint i traduint en els diferents idiomes (valencià, castellà, francès i anglès), amb interacció entre les assignatures que contribueixen de forma dinàmica a la competència en comunicació lingüística.

Quant al procés d'escriptura, les activitats d'aula s'encaminen al treball de cohesió lèxica, amb el vocabulari especialitzat (tecnicismes, camps semàntics, sinònims, etc.), i els procediments de cohesió gramatical (anàfores, díctics, connectors espaciotemporals i construccions oracionals), pensant sempre que el producte final serà escoltat, i no llegit. A primària es treballen textos descriptius, mentre que a secundària i batxillerat s'opta per textos expositius i narratius.

En aquest moment cobra especial importància la competència social i cívica,

Visita de l'alumnat al museu i recollida d'informació.

Gravació a la ràdio local dels diferents àudios vinculats als codis QR dels panells.

que inclou conceptes bàsics relacionats amb el treball cooperatiu, igualtat, no discriminació, diàleg i valors com la tolerància i l'empatia per poder arribar a acords. A més, el contingut dels panells que es treballaran afavorix la presa de consciència sobre temes que formen part de l'entorn immediat: ecologia, sostenibilitat, reciclatge o drets laborals.

Amb el material textual ja elaborat, i abans de l'enregistrament a la ràdio, a l'aula es treballa la fonació, dicció i locució, tècnica vocal, lectura dramatitzada, entonació... En les diferents sessions de treball es grava, s'escolta, s'autoavalua, es debat i se selecciona la veu dels alumnes per als podcasts, tot seguint criteris d'inclusió i de superació personal. Aquests criteris s'acorden prèviament per part del professorat amb una rúbrica.

Paral·lelament, l'alumnat de Llenguatge i Pràctica Musical s'encarrega dels separadors, cortinetes i ambients sonors que acompanyaran les locucions, ja que una altra competència en què se sustenta el

Col·laboració i motivació, autonomia i generositat, són valors afegits de la participació activa de l'escola amb una institució local

projecte és la de consciència i expressions culturals en relació amb la preservació del patrimoni i la sensibilització que aporta el coneixement de la música popular local. La possibilitat de comptar amb instrumentistes al centre, afig el treball de lectura, assaig i audició, a més de l'estudi de gèneres, formes musicals i l'edició de les partitures.

L'alumnat seleccionat grava els textos i la música a l'emissora de ràdio local. S'arxiven totes les preses per a disposar de material per a l'edició posterior feta pel professorat. No hem d'oblidar que el producte final (associat a un codi QR) serà permanent i no es queda a l'escola sinó que té destinataris externs, que són els visitants del museu.

La competència digital implica no solament els coneixements i les habilitats en l'ús dels

programes informàtics com l'edició del so (Audacity) per part del professorat, sinó també els continguts actitudinals necessaris quant a la conscienciació de l'alumnat sobre el mal ús de les TIC, el respecte a la privacitat, la protecció de dades i, en definitiva, criteris ètics associats a aquesta competència, que vertebrava tot el projecte. Les audioguies ja editades s'allotgen al web del museu i, en una jornada de convivència, l'alumnat participant dels tres centres, amb el professorat, col·loca els codis QR als panells.

Quan, finalment, el projecte es presenta a tot el poble, l'alumnat és plenament conscient de l'impacte que el seu treball tindrà per a la comunitat. Col·laboració i motivació, autonomia i generositat, són valors afegits de la participació activa de l'escola amb una institució local ●

Sessió de formació entre part del professorat participant.

Presentació del projecte al Teatre Principal de Banyeres de Mariola.

PER A SABER-NE MÉS

Climent Mateu, I. (2018). El podcast como recurso educativo en el aula de música. *Eufonia*, 76. Graó.

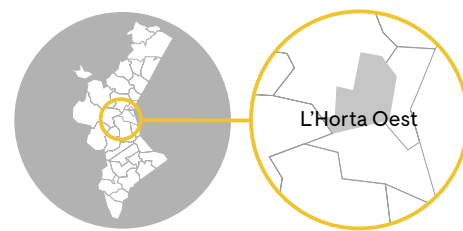
Imbernón, F. (2007). *10 ideas clave. La formación permanente del profesorado. Nuevas ideas para formar en la innovación y el cambio*. Graó.

Zabala, A. i Arnau, L. (2014). *Métodos para la enseñanza de las competencias*. Graó.

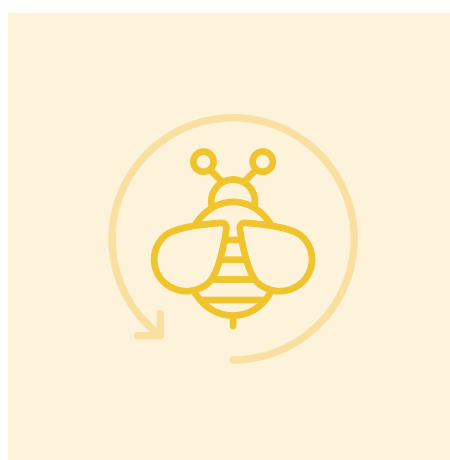
Biodiversari.

Una reinvençió de l'experiència docent

Els grans reptes ecosocials als quals ens enfrontem requereixen d'una acció urgent i coordinada per a generar major resiliència en les comunitats locals i educatives.

VIVIM MOMENTS per a la reformulació de vells conceptes de la mà de l'horitzontalitat de les metodologies i de les estratègies pedagògiques. Confondre, sembrar la curiositat, plantar eixa llavor que germina tard o d'hora en el nostre alumnat, procurar que la curiositat desperte i s'encenga l'espurna de la creativitat, el coneixement, i el desenvolupament personal. "Una educació que situe la vida en el centre de la reflexió i de l'experiència, que permeta vincular-se al territori pròxim i a la comunitat, que desemmascare i denuncie l'actual model de desenvolupament i permeta imaginar, construir i experimentar alternatives" (Yayo Herrero, 2018). Així justifica i estructura *Viridian*, el col·lectiu artístic format per Chiara Sgaramella i Estela de Frutos, el projecte d'art i ecologia Biodiversari, en el marc de la formació Resistències Artístiques, que busca visibilitzar la importància de l'agroecologia en l'horta valenciana, mostrar el treball de la Xarxa d'Escoles per l'Horta i enriquir-lo amb les aportacions des de l'art

SENT EL PODCAST

CENTRE I LOCALITAT
IES Ausiàs March, Manises

ETAPA I NIVELL EDUCATIU
Educació Secundària Obligatòria,
3r ESO

PARAULES CLAU

Aprentatge significatiu

Agroecologia

Innovació

Art

Corresponsabilitat

AUTORIA
Emili Gascón Ortega,
Professor de Dibuix

César López Ferrer,
Professor de Dibuix

contemporani i la innovació educativa.

La proposta parteix, a nivell curricular, dels continguts d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual, de Ciències de la Natura i de Ciències socials. Donada la temàtica del projecte, aquests continguts es van inserir de manera natural i l'alumnat va integrar els diferents sabers, ampliant-los des de la perspectiva de les pràctiques artístiques contemporànies. Aquestes pràctiques vehiculen la seqüència didàctica, buscant el foment de l'aprenentatge dialògic i involucrant l'alumnat en la creació d'una peça d'art col·lectiu que estimele el pensament divergent, a partir d'activitats lúdiques i creatives que puguin enriquir els vincles i el teixit social intern de la comunitat educativa amb el context involucrat. Tangencialment, es van treballar aspectes relacionats amb l'ètica, la salut i la sostenibilitat, i els ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible).

La pràctica artística aporta al treball per àmbits i a l'Aprentatge basat en

projectes artístics una forma d'aproximació a la realitat recíproca i és que la creació activa processos mentals particulars que no podrien generar-se a partir de cap altra metodologia. De la mateixa manera, l'observació activa de l'art desencadena en els receptors del missatge una resposta única i a la vegada col·lectiva, en tractar-se d'una experiència expositiva interactiva.

Metodològicament s'adopta un enfocament multidisciplinari des de la perspectiva de la pedagogia crítica (Freire, 2009; 2013; Giroux, 2013), aprenentatge basat en l'experiència i tècniques de diàleg horitzontal i participació activa. Es va expandir l'experiència amb les aportacions de l'alumnat, famílies, professorat i experts convidats. Cal destacar la codocència amb César López, que va suposar un nexa interdisciplinari.

L'estructura del projecte es va organitzar en tres fases: motivació, desenvolupament i síntesi. En un primer moment es va introduir què és l'art contemporani i quines aportacions pot fer davant la crisi ecològica mitjançant la biodiversitat d'imatges. Es va comptar amb la col·laboració d'experts com Steve Cutts, per a expressar problemàtiques mediambientals des del llenguatge audiovisual; Anna Muñoz, representant de Justícia Alimentària País Valencià, per a explorar la sobirania alimentària i la seua importància en relació als nostres hàbits de consum; i Olga Mayoral, biòloga i experta en didàctica de la ciència, per

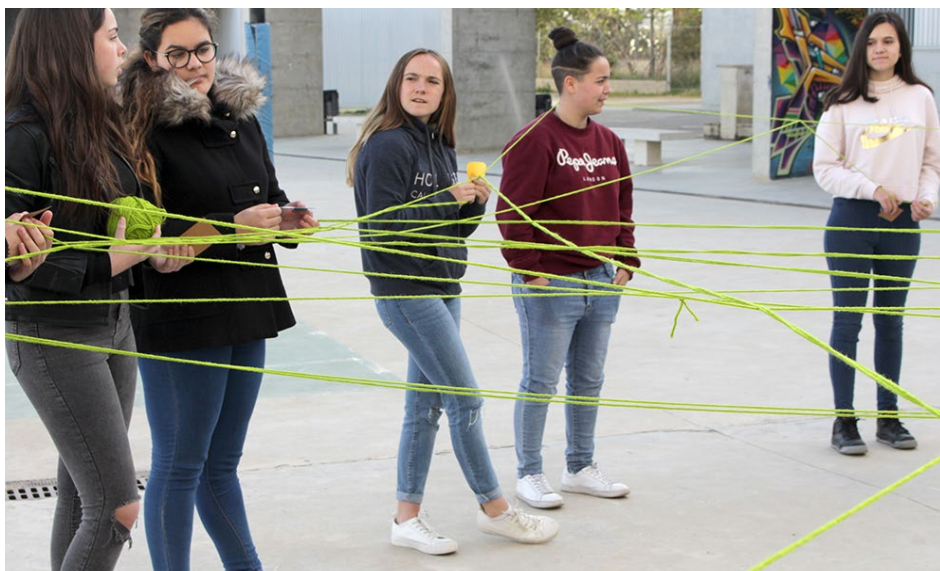

L'alumnat visita els horts de Vorasenda a Carpesa, a l'Horta Nord.

En un primer moment, es va introduir què és l'art contemporani i quines aportacions pot fer davant la crisi ecològica mitjançant la biodiversitat d'imatges

L'alumnat treballa en el muntatge del mòbil dinàmic de l'exposició.

Les alumnes participen en una dinàmica al pati: representació de les connexions existents i les interaccions que es desenvolupen en els delicats ecosistemes terrestres.

PER A SABER-NE MÉS

Freire, P. (2009); *La educación como práctica de la libertad*. Siglo XXI.

Giroux, H. (2013). La pedagogía crítica en tiempos oscuros. *Praxis Educativa*, (17)2, 13-26.

González, L. (2018). *Educar para la transformación ecosocial: orientaciones para la incorporación de la dimensión ecosocial al currículo*. FUHEM.

Herrero, Y. (2016) Apuntes ecofeministas para educar ante la crisis global. *Aula de innovación educativa*, 256, 31-35.

Huerta, R., Vidagañ, M. i Munilla, G. (2013). Percepciones del profesorado sobre la utilización del arte contemporáneo como herramienta pedagógica. *DOCREA (Revista Electrónica de Investigación Docencia y Creatividad)*, 3, 29-45.

Huertas, C. i Corraliza J. A. (2016). Resistencias psicológicas en la percepción del cambio climático. *Papeles de relaciones ecosociales y cambio global*, 136, 107-119.

Pascual, M. et al. (2006). *El currículum oculto antiecológico de los libros de texto*. Ecologistas en Acción.

a explorar les interaccions entre els diferents regnes naturals i com el canvi climàtic afecta la biodiversitat.

A partir d'ací es va crear un joc gegant de biodiversitat i ecologia que representa amb la tècnica del *collage* noves espècies inventades. També es va dissenyar una publicació amb els recursos i les activitats realitzades per a compartir-la amb altres docents i la resta de la comunitat educativa. Finalment, es va elaborar una proposta expositiva paral·lela a la Marxa d'Escoles per l'Horta. Podem valorar per part de tots

els agents implicats en Biodiversari, que ha resultat una experiència pedagògica enriquidora per la qualitat i la quantitat de personal especialista involucrat. Emocionant per l'evolució del projecte que ha creat, de manera quasi autònoma, les seues pròpies reaccions i esdeveniments. Innovadora per l'absència de limitacions metodològiques autoimposades. Original i variada per la gran originalitat i varietat dels recursos educatius emprats. i única, perquè ha integrat l'alumnat, el professorat, els artistes i ha comptat amb la complicitat de tot el centre ●

El mòbil representa l'equilibri inestable característics dels ecosistemes. Novament, els xiquets i xiquetes sorprenen interpretant l'obra com un joc amb el qual podien interactuar.

ARTICLE

Entrevista a Miguel Soler

Encetem la secció de podcast de la revista REFIRE amb l'entrevista al Secretari Autòmic d'Educació i Formació Professional, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, el senyor Miguel Soler.

Parlem amb ell sobre el model de convivència dels CEFIRE Territorials i Específics, que funciona des de 2017, i sobre les funcions i perfil del les assessories. A més a més, reflexionem sobre l'oferta formativa, les modalitats, les necessitats dels centres i l'adaptació a la situació d'excepcionalitat que s'està vivint a causa de la crisi sanitària ●

SENT L'ENTREVISTA

AUDIO

VIDEO

ARTICLE

Cresol audiovisual

Obrim una línia de vídeos on interpel·lem al professorat envers la formació en centres, les necessitats de formació actuals dels claustres, el potencial de l'educació artística i l'impacte a l'escola mitjançant projectes i propostes d'innovació, o les noves metodologies a l'aula, entre d'altres.

Hem volgut donar veu a escoles i instituts d'Alacant, Castelló i València per què ens parlaren dels CEFIRE i de les necessitats, encerts i reptes futurs de la formació del nostre professorat ●

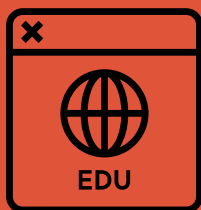
Ma José Sanz

EAS DE CERÀMICA
Manises, (València)

Vols col·laborar-hi?

01.

La revista digital *Refire* s'ha creat amb la fi de difondre les experiències, innovacions i projectes que esteu desenvolupant des de la comunitat educativa. En cadascun dels números, hi haurà una secció que recollirà un reportatge monogràfic i una segona secció en la qual, al voltant d'una sèrie d'eixos temàtics que anirem seleccionant, es publicaran experiències dels centres que vulgueu participar-hi.

03.

Una comissió s'encarregarà d'analitzar les experiències aportades, comunicar als centres que han sigut seleccionades i preparar els textos i recursos gràfics necessaris per a la seua publicació.

02.

Els centres interessats a compartir experiències sobre els eixos temàtics triats, podreu enviar les vostres propostes a través d'un formulari allotjat en el Portal EDU creat expressament per a aquesta revista digital.

